

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2021-2022

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ**  
**«ОРАТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»**

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна  
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»  
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 223 «Медсестринство»  
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності)

Освітньо-професійна програма «Сестринська справа»


Другого магістерського освітньо-наукового рівня вищої освіти

Курс 1-й

Силабус навчальної дисципліни  
розглянуто на засіданні кафедри  
української мови, основ психології  
та педагогіки

Протокол від  
“30” серпня 2021 року № 1


Завідувач кафедри

  
(підпис) проф. Фоміна Л. В.  
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією  
ХНМУ з проблем загальної та  
передфахової підготовки

Протокол від  
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

  
(підпис) проф. Вовк О. Ю.  
(ініціали, прізвище)

## РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Л. В., завідувач кафедри, канд. філол. наук, професор.
2. Калініченко О.В., доцент кафедри, канд. філол. наук, доцент.
3. Скорбач Т. В., викладач кафедри, канд. філол. наук.

## ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь  
Скорбач Тетяна Василівна, викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.  
Філологічні дослідження, інноваційні технології,

Контактний телефон (057) 707-72-36

Корпоративна пошта викладача tv.scorbach@kntmu.edu.ua

Консультації Четвер 9.00-15.00, ауд. кафедри української мови, основ психології та педагогіки

(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації: розклад, посилання на електронні ресурси)

Локація

прісг. Науки, 4, кафедра української мови, основ психології та педагогіки

## ВСТУП

**Силабус навчальної дисципліни «Ораторська майстерність»** складено відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

**Опис навчальної дисципліни (анотація).** Викладання риторики в Україні не починається, а відновлюється, оскільки з давніх часів в українській освітній системі риторика була однією з основних гуманітарних дисциплін, і ми маємо з тих часів риторів світового рівня, зокрема Києво-Могилянської риторичної школи.

Сучасна риторика як наука переконання засобами мови виходить далеко за межі публіцистичних промов. Вона набула широкого застосування в найрізноманітніших ситуаціях мовного спілкування як усього соціуму, так і окремих мовців.

Вибіркова дисципліна «Ораторська майстерність» спрямована на засвоєння здобувачами освіти цілісної риторичної парадигми культури як системи внутрішньо взаємопов'язаних і взаємозумовлених теоретичних і практичних компонентів.

Рушійною силою розвитку Української держави є формування потужного освітнього потенціалу нації, досягнення найвищої якості підготовки фахівців. Розв'язання цього завдання вимагає нової стратегії освіти, забезпечення психолого-педагогічної підготовки сучасного студента. Розробка освітніх стратегій, упровадження сучасних педагогічних технологій вимагає від майбутнього фахівця нових компетенцій, щоб бути спроможним до системного розгляду змін в освіті. Стратегічні завдання освіти зумовлюють потребу у формуванні інтересу майбутніх лікарів до набуття знань, потреби в постійному самовдосконаленні, усвідомленні необхідності навчатися протягом усього життя.

Курс «Ораторська майстерність» передбачає вивчення історії риторики, становлення та розвиток ораторського мистецтва від найдавніших часів до сьогодення.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є підвищення рівня мовленнєвої та комунікативної культурної майстерності здобувачами освіти, культура, етика та техніка мовлення, особливості публічного виступу, специфіка академічного та наукового мовлення, принципи ораторської майстерності, застосування практичних прийомів ораторського впливу на аудиторію при роботі з пацієнтами.

**Міждисциплінарні зв'язки:** Навчальна дисципліна «Ораторська майстерність» – комплексна наука, тобто її місце – на стику, пересіченні

(причому багаторівневому) ряду наук. Інакше кажучи, риторика начебто вбирає в себе з інших наук такі змістовні компоненти, які в системі визначають риторичну науку про закони ефективно-мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Риторика – це не просто сума різних змістовних компонентів, а наука, яка інтегрує в себе необхідні знання.

Навчальна дисципліна «Ораторська майстерність» базується на філософії, філософії освіти, психології, логіки, педагогічної психології, психології та педагогіки вищої школи, етики, естетики.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

**Пререквізити.** Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з філософії, української мови, психології.

**Постреквізити.** Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні гуманітарних і фахових дисциплін.

## **1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є** надання знань щодо законів риторичної науки, глибоке та ґрунтовне вивчення здобувачами вищої освіти основ ораторської майстерності, риторичних умінь та навичок, елементів психологічного впливу на аудиторію

**1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:** зміцнення поваги до державної мови, оволодіння фундаментальними систематизованими знаннями з основ риторичної науки, засвоєння системи риторичних категорій; вироблення та вдосконалення культури та техніки мовлення; набуття навичками публічного виступу, лекторської роботи; вироблення власного ораторського стилю та стилю спілкування, сприяння підвищенню теоретичного усвідомлення студентами сутності риторичної науки та міжособистісного спілкування.

**1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких** сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

**1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування** здобувачами освіти **компетентностей:**

*інтегральна:* здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі медсестринства та в освітньому процесі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

*загальні:*

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

*спеціальні (фахові, предметні):*

ФК 12 Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері охорони здоров'я.

ФК 14 Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі охорони здоров'я.

**1.3.2.** Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

**ПРН 1** – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

**ПРН 16** – критично оцінювати результати наукових досліджень у сфері охорони здоров'я, презентувати власні дослідження, формулювати за їх результатами висновки та рекомендації щодо впровадження.

**1.3.3.** Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти **соціальних навичок (soft skills):** комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

## 2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<b>заочна форма навчання</b>	
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	<b>Рік підготовки:</b>	
		1-й	-й
		<b>Семестр</b>	
		2-й	-й
Годин для заочної форми навчання: лекції – 2 практичні – 6, самостійної роботи студента – 82	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістерський	<b>Лекції</b>	
		2 год.	год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		6 год.	год.
		<b>Лабораторні</b>	
		год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		82 год.	год.
<b>Індивідуальні завдання:</b>			
год.			
Вид контролю: залік			

### 2.1 Опис дисципліни

#### 2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Предмет риторики. Історія становлення та розвитку риторики. Ораторське мистецтво як соціальне явище. Оратор і аудиторія як психологічна система	2	лекція-презентація
	Усього годин		<b>2</b>

#### 2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

#### 2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет риторики. Історія становлення та розвитку риторики. Ораторське мистецтво	2	розповідь, пояснення	усне опитування

	як соціальне явище. Оратор і аудиторія як психологічна система			
2	Основні категорії педагогічної риторики. Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу	2	бесіда, презентація	фронтальне опитування
3	Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію. Підсумкова робота № 1	2	творчі завдання	усне опитування
	Усього годин	6		

#### 2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

#### 2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет риторики. Історія становлення та розвитку риторики. Ораторське мистецтво як соціальне явище. Оратор і аудиторія як психологічна система	27	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.	усне опитування
2	Основні категорії педагогічної риторики. Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу	27	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.	письмове опитування
3	Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію. Підсумкова робота № 1	28	Створення мультимедійної презентації.	усне опитування, виступ з доповіддю
	Усього годин	82		

### 3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**3.1.** Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

**Поточна навчальна діяльність студентів** (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами



кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для дисципліни, вивчення якої завершується у поточному семестрі та формою її контролю є залік, середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

**Залік для дисциплін** - проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння всіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		

4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

### 3.2. Питання до заліку

1. Предмет риторики.
2. Історія становлення та розвитку риторики.
3. Ораторське мистецтво як соціальне явище.
4. Оратор і аудиторія як психологічна система.
5. Основні категорії педагогічної риторики.
6. Стилістичні ресурси переконуючого мовлення.
7. Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу.
8. Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію.
9. Функції ораторського мистецтва.
10. Взаємодія оратора й аудиторії.
11. Риторика й етика.
12. Роль студентського спілкування в загальній структурі професійної діяльності лікаря.
13. Специфіка студентського спілкування.
14. Шляхи удосконалення мовлення студента–медика.
15. Місце спілкування й мовлення в структурі студентської майстерності.
16. Бар'єри в спілкуванні.
17. Причини та психологічні механізми виникнення бар'єрів спілкування.
18. Значення риторики в сучасній культурі.
19. Види ораторської промови.
20. Вимоги до ораторської промови.
21. Структура публічної риторичної промови.
22. Ораторська промова, її роди й види.
23. Тактика оратора: принципи, способи й прийоми.
24. Правила побудови виступу.
25. Підготовка до виступу
26. Виникнення й основні етапи розвитку мистецтва публічної промови.
27. Основи техніки мовлення і виразного читання.
28. Ораторське мистецтво Демосфена.
29. Ораторське мистецтво Аристотеля.
30. Ораторське мистецтво Цицерона.
31. Сучасна риторика й неориторика.
32. Прийоми керування аудиторією.
33. Способи мовного впливу на аудиторію.
34. Прийоми мовного впливу на аудиторію.
35. Перспективи теорії риторики.

### 3.3. Контрольні питання

1. Яким є предмет риторики?.
2. Назвіть основні періоди становлення та розвитку риторики.

3. Доведіть, що ораторське мистецтво – соціальне явище.
4. Назвіть основні принципи взаємодії оратора з аудиторією.
5. Якими є основні категорії педагогічної риторики?
6. Якими є стилістичні ресурси переконуючого мовлення?
7. Як удосконалити професійні характеристики голосу?
8. Які способи та прийоми мовного впливу на аудиторію ви знаєте?
9. Назвіть функції ораторського мистецтва.
10. Як риторика пов'язана з етикою?
11. Якою є роль студентського спілкування в загальній структурі професійної діяльності лікаря?
12. Якими є шляхи удосконалення мовлення студента-медика?
13. Яке місце посідає спілкування й мовлення в структурі студентської майстерності?
14. Назвіть бар'єри в спілкуванні.
15. Якими є причини та психологічні механізми виникнення бар'єрів спілкування?
16. Якими є види ораторської промови?
17. Назвіть вимоги до ораторської промови.
18. Якою є структура публічної риторичної промови?
19. Ораторська промова, її роди й види.
20. Схарактеризуйте правила побудови виступу.
21. Як готуватися до виступу?
22. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Демосфена.
23. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Аристотеля.
24. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Цицерона.
25. Схарактеризуйте сучасну риторичку й неориторичку.
26. Якими є прийоми керування аудиторією?
27. Якими є способи мовного впливу на аудиторію?
28. Які прийоми мовного впливу на аудиторію ви знаєте?

**3.4. Індивідуальні завдання** (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Не передбачено навчальним планом

### **3.5. Правила оскарження оцінки**

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», затверджено наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252

Посилання:

[http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk)

## 4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

### Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

### Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

## Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

### Поведінка в аудиторії

#### Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

## 5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

**Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату.** Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

## 6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### *Базова*

1. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики : [навч. посіб.] / Геннадій Бондаренко. – К. : Персонал, 2012. – 276 с.
2. Волкова Н. В. Професійно-педагогічна комунікація : [навч. посіб.] / Н. В. Волкова. – К. : Академія, 2016. – 256 с.
3. Мацько Л. І. Риторика : [навч. посіб.] / Л. І. Мацько, О. М. Мацько. – [2-е вид., стер.]. – К. : Вища шк., 2006. – 311 с.
4. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: [монографія] / А. В. Нікітіна. – К. : Ленвіт, 2013. – 338 с.
5. Пінчук Ю. В. Риторика, культура та техніка мовлення колекційного педагога : [навч. посіб.] / Ю. В. Пінчук. – К. : КНТ, 2015. – 160 с.
6. Сучасна педагогічна риторика: теорія, практика, між предметні зв'язки : [зб. наук. праць за матеріалами наук. семінару] ; за ред. Т. А. Космеди. – Львів : ПАІС, 2007. – 267 с.

### *Допоміжна література*

1. Методика навчання риторики в школі : [навч. посіб.] / Автор-укладач В. А. Нищета. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 200 с.
2. Палиця Г. Метамова педагогічної риторики як актуальна проблема комунікативної лінгвістики / Г. С. Палиця // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. – С. 107-111. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>
3. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : [навч. посіб.] / О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум та ін. ; за ред. О. М. Горошкіної, С. О. Карамана. – К. : АКМЕ ГРУП, 2015. – 250 с.

## 7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. [www.litopys.org.ua](http://www.litopys.org.ua)
2. [www.mova.info](http://www.mova.info)
3. [www.novamova.com.ua](http://www.novamova.com.ua)
4. [www.pereklad.kiev.ua](http://www.pereklad.kiev.ua)
5. [www.pravopys.net](http://www.pravopys.net)
6. [www.r2u.org.ua](http://www.r2u.org.ua)

## 8. ІНШЕ

### **Корисні посилання:**

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ  
[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/polog-sex.doc](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc)

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті  
[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/polog\\_ad\\_etyka\\_text.pdf](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf)

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану  
[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dyvc.docx](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dyvc.docx)

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ  
[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/polog\\_komis\\_ad\\_text.pdf](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf)

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті  
[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/polog\\_neform\\_osv.pdf](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf)

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

[http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

[http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk)

[http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc\\_uchproc/kodex\\_AD.docx](http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx)